

Vieraslajit

Vieraslaajat ovat lajeja, jotka ovat levinneet luontaiselta levinneisyysalueeltaan uudelle alueelle ihmisen mukana joko tahattomasti tai tarkoituksella.

Jotkin vieraslajeista menestyvät kasvupaikassaan niin hyvin, että voivat aiheuttaa huomattavan uhkan alkuperäislajeille, ekosysteemeille, viljelykasveille, metsätaloudelle tai muille elinkeinoille.

Osa haitallisista vieraslajeista on todettu niin haitalliseksi, että niihin tulee kohdistaa välittömästi tehokkaita toimenpiteitä (erityisen haitalliset vieraslaajat).

Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015)

4 § Kiinteistön omistajan ja haltijan huolehtimisvelvollisuus (voimaan 1.1.2017)

Kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä esiintyvän unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi, jos haitallisen vieraslajin esiintymästä tai sen leviämisestä voi aiheutua merkittävää vahinkoa luonnon monimuotoisuudelle taikka vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle

-> Ei koske lintuja eikä nisäkkäitä

Ennaltaehkäisy

- ✓ Suosi haitattomaksi todettuja koristekasveja ja luonnonkasveja, älä tuo kasveja matkoilta
- ✓ Käytä lajeja ja lajikkeita, jotka leviävät heikosti
- ✓ Istuta puutarhakasveja vain pihapiiriisi ja hoida ne niin, etteivät kasvit leviä pihastasi
- ✓ Käsittele puutarhajäte tontillasi, älä vie puutarhajätettä metsään
- ✓ Ota huomioon eläinten ulkomailta tuonnin vaatimukset
- ✓ Vahdi lemmikkejasi, etteivät ne pääse karkaamaan
- ✓ Hävitä akvaario ja sen kasvit asianmukaisesti, älä kippaa niitä luonnonvesiin
- ✓ Tarkkaile mahdollisten vieraslajien esiintymistä lähiympäristössä

Jos havaitset vieraslajin ympäristössä:

- ▶ Ilmoita havainnosta valtakunnalliseen vieraslajiportaaliin (vieraslajit.fi)
 - ▶ keskitetty vieraslajitieto, lajiluettelot
 - ▶ ohjeita ja oppaita vieraslajien hävittämiseksi
- ▶ Ilmoita kunnan alueella sijaitsevasta esiintymästä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle
- ▶ Ryhdy torjuntatoimiin
 - ▶ vieraskasvilajien toimittaminen jätelaitokselle tai kiinteistökohtainen käsittely erillisen ohjeen mukaan
 - ▶ huolehdi, ettei eläinvieraslajeille löydy tontiltasi syötävää ja pesä-/lisääntymispaikkoja

Jättiputken torjuntaohje

1) Mekaaninen torjunta:

- ▶ Kitkeminen, niittäminen, juuren katkaisu, kukintojen poisto
- ▶ Erityisesti vesistön lähellä ja pohjavesialueilla
- ▶ Tehokkain keino vasta itäneiden taimien (n. 2-4 cm:n sirkkataimi) kitkeminen kokonaan maasta
 - ▶ toukokuun alkupuolella, pian lumen sulamisen jälkeen
 - ▶ jatkettava 5-6 vuotta, kunnes siemenpankin siemenet eivät enää idä
- ▶ Suojavarusteet uv-valon kanssa reagoivan kasvinesteen vuoksi

Torjuntaan oltava maanomistajan lupa.

▶ Niittäminen ja kukintojen leikkaaminen

- ▶ kasvi kuolee kukittuaan
- ▶ älä jätä kukintoja maahan, siemenet voivat kypsyä, vaikka kasvi on katkaistu
- ▶ niitto ei poista lajia, mutta niiton avulla estetään leviämistä

▶ Jälkikäsittely

- ▶ kukinnot ja juuret polttamalla tai jäteasemalle (menevät polttoon) taikka annetaan kuivua esim. mustan muovin päällä, kuivat juuret voidaan myös kompostoida
 - ▶ Huom. taajamassa avotulen teko on kielletty, haja-asutusalueella polttamisesta on tehtävä pelastusviranomaiselle ilmoitus
 - ▶ polttamisessa tulee ottaa huomioon paloturvallisuus ja savuhaitat ympäristön asukkaille
 - ▶ avotulta ei tule tehdä metsäpalovaroituksen aikana
- ▶ varret ja lehdet voi laittaa kompostiin
- ▶ Savonlinnan Seudun Jätehuolto Oy:n Nousialan jäteasemalla (Nousialantie 11) otetaan vastaan vieraskasvijätteitä (Kerimäen ja Rantasalmen pienjäteasemilla ei ole puutarhajätteen vastaanottoa)
 - vieraskasvijätteet tulee olla pakattuna jätessäkkeihin erilleen muusta puutarhajätteestä
 - henkilökunnalle tulee ilmoittaa vieraslajeista erilliskäsittelyyn ohjaamisen vuoksi, vieraslajeja sisältävät jäte-erät toimitetaan polttolaitokseen

2) Peittäminen

- ▶ tehokas ja ympäristöystävällinen keino
- ▶ herkillä vesistöalueilla ja alueilla, jossa ei ole mahdollista käyttää torjunta-aineita
- ▶ kasvusto niitetään ja peitetään vähintään kahdeksi vuodeksi mustalla, uv-säteilyä ja säätä kestäväällä muovilla
- ▶ kasvi ei saa valoa eikä vettä ja lisäksi lämpötila nousee mustan muovin alla kesällä korkeaksi, mitä tekee pintakerroksessa olevat jättiputken siemenet itämiskelvottomaksi
- ▶ menetelmällä tuhoutuu siemenpankki sekä juurakot
- ▶ tuhoaa myös muun kasvillisuuden

3) Kemiaallinen torjunta

- ▶ Ei hävitä siemenpankkia
- ▶ Torjunta-aineesta voi aiheutua haittoja vesieliöille
- ▶ Sääriippuvaista ja vaatii osaamista
 - ▶ ota ruiskutuksissa huomioon tuulen suunta, paras torjuntasää on tuuleton pilvipouta
 - ▶ varo torjunta-aineen leviämistä ympäröiviin kasvustoihin
 - ▶ pidä muut ihmiset ja eläimet ruiskun vaikutusalueen ulkopuolella
 - ▶ mikäli käsitelty alue sijaitsee lähellä marjapensaita tai hyötykasvimaata, marjoja tai kasviksia ei saa syödä torjuntavuoden aikana
- ▶ Torjuntaan saa käyttää vain viranomaisten hyväksymiä tuotteita (EVIRA)
 - ▶ lue käyttöturvallisuustiedote ennen käsittelyä ja noudata valmistajan ohjeita
 - ▶ huomioi käyttörajoitteet erityisesti vesistöjen lähistöllä tai pohjavesialueella

- ▶ Käytä aina suojarusteita
 - ▶ kumisaappaat, suojapuku, suojahansikkaat sekä ruiskutettaessa suojalasit, hengityssuojain ja päähine
- ▶ Tuloksekkainta torjunta on nuoreen kasvustoon
 - ▶ niitä tarvittaessa ennen myrkytystä ja odota uusien lehtien ilmestymistä
- ▶ Ruiskuta torjunta-ainetta vain lehdelle
 - ▶ myrkky estää kasvien normaalia aineenvaihduntaa, se ei kulkeudu kasviin maasta
- ▶ Merkitse yleisellä alueella käsitelty alue nauhoin ja pystytä varoituskyltti, jossa kerrotaan mitä alueella on tehty
 - ▶ aineen varoaika on noin 2 viikkoa valmisteesta riippuen
- ▶ Pitkä kuivuus ennen käsittelyä tai sade käsittelyn jälkeen voivat heikentää tehoa
- ▶ Aineen vaikutus on havaittavissa vasta 10 vrk:n jälkeen
 - ▶ seuraa torjuttua kohdetta ja toista käsittely tarvittaessa
 - ▶ siemenet säilyttävät itämiskykynsä jopa kahdeksan vuoden ajan

Jättipalsamin torjuntaohje

- ▶ Kitkeminen
 - ▶ hyvä ja tehokas menetelmä, kasvi irttaa maasta helposti juurineen
 - ▶ ennen ensimmäisten siementen kypsymistä, toukokuun loppu-kesäkuun alku
- ▶ Niittäminen ja kukintojen leikkaaminen loppukesällä
 - ▶ kerätään kun siemenet ovat vielä vihreitä ja kiinni kukinnoissa
 - ▶ niitto tehtävä alimman nivelen alapuolelta
- ▶ Jälkikäsittely kuten jättiputkella, paitsi että kaikki kasvin osat polttamalla tai jäteasemalle (menevät polttoon)
 - ▶ ainoastaan kuivatut kasvinosat voi kompostoida
- ▶ Peittäminen (ks. jättiputki)
- ▶ Kemiallinen torjunta (ks. jättiputki)

Eläinvieraslajit

- ▶ Kiinteistönomistajan velvollisuus, josta säädetään vieraslajilain 4 §:ssä, ei koske lintujen tai nisäkkäiden torjuntaa
- ▶ Eläin- (tai kasviyksilöidenkään) hävittäminen toisen alueelta ei kuulu jokamiehen oikeuksiin, ei edes haitallisten vieraslajien
- ▶ Haitallistenkin eläinvieraslajien käsittelyssä pitää noudattaa eläinsuojelulain vaatimuksia niin, ettei eläimelle aiheuteta tarpeetonta kipua ja tuskaa
- ▶ Jos havaitset haitallisen vieraslajin luonnossa, ota yhteyttä ELY-keskukseen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen

Espanjansiruetana

- ▶ Ennaltaehkäisy:
 - ▶ pidä nurmikko ja piha-alueen kasvillisuus matalana ja siistinä
 - ▶ poista lehti- ja risukasat
 - ▶ kompostien kalkitseminen, vältä avokomposteja
- ▶ Torjunta tehokkainta keväällä ennen kuin talvehtineet yksilöt ehtivät munia
- ▶ Kotipuutarhoissa keräämällä
 - ▶ laita maahan kosteutta kerääviä lautoja, joiden alle etanat kerääntyvät
 - ▶ tarkemmat tuhoamisohjeet: vieraslajit.fi
- ▶ Kuolleet etanat suljettuun jäteastiaan, etteivät jää ravinnoksi lajitovereilleen
- ▶ Etanan esiintymisalueilta ei saa kuljettaa muualle maa-ainesta, lehtikasoja, kompostia eikä kasveja

Selkärankaaiset mm.

- ▶ Kanadanhanhi
 - ▶ Metsästystä rajoittavat metsästyslain säädökset
 - ▶ Lintuja on yritetty häirinnällä saada pysymään poissa uimarannoilta
 - ▶ mm. hätistely ja muovijoutsenet
- ▶ Kani, minkki ja supi
 - ▶ Metsästystä rajoittavat metsästyslain säädökset
 - ▶ Pesimisen estäminen rakennusten alle käyttämällä aukkojen peittämiseen pienisilmäistä, vahvaa metalliverkkoa